

KANDIDATNUMMER 3017

Sidetall 1 av 3

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2014

3017

I. Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvilke to betydninger har ordet *sápmi*?

Ordet *sápmi* har to betydninger. Den første er den geografiske territorie der samene har bodd. Den andre er den etniske

2. Hva er Nordkalotten? folkegruppe ~~såme~~ som kalles «samene»

Nordkalotten er ~~området~~ et gammelt område som ligger i nordlige delene av Norge, Sverige, Finland og Russland, hvor samene har bodd.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same kan basere sin identitet på genetisk anstand, på morsmål, på personlige ønsker eller en kombinasjon av ~~alle~~ alt disse.

4. Hvordan fungerte *siida*-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Samfunnsordningen var basert på «*siida*»ene, som var jaktlag. *Siida*ene flyttet fra et sted til annet for å utnytte naturressursene.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand

mot koloniseringen av territoriene deres? Samene bodde spredt i landet, og derfor var det vanskelig for dem å organisere et forsvar mot kolonisering. ~~Samene kunne ikke forsvare territoriene deres på grunn av at de ikke bodde spredt og derfor at de ikke kunne organisere et forsvar.~~

6. Nevn to eksempler på hvordan fornuftspolitikken overfor samene ble praktisert.

~~Samiske barna kunne ikke få undervisning på sitt eget språk.~~ Samiske barna kunne ikke få undervisning på sitt eget språk. Undervisningen måtte være på norsk. ~~Jordbrukspolitikken i 1902~~ ^{ifølge} måtte jord selges bare til norske statsborger som kunne lese, skrive og snakke på norsk.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

I paragraf 110a i Grunnloven står det at staten skal støtte samene å utvikle sitt språk og sin kultur.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd er en samarbeidsorganisasjon som sørger for at samene får mer oppmerksomhet i media, og støtter

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet? ^{oppblomstringen av den samiske kultur,} *Noaidene* var sjamanistiske prester som ~~kunne~~ fortalte om fremtiden, men de var også sosialarbeidere og historiefortellere. ^{literatur, musikk, theater, håndverk og billedkunst.}

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Lars Levi Læstadius var en misjonær som hadde et konservativt syn på den kristelige tro, og han har konvertert samene til kristendom.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.
- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Meg Jay er bekymret for dagens unge, fordi de tror de kan tenke om hva de skal gjøre i livet så lenge som de vil.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Unge som kalles «kidults» eller «twixters» har ingen anelse om hva de skal gjøre i livet, hvor de skal bo eller hvem de skal bo sammen med.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Ifølge Gunn Helen Øye gjør denne generasjonen bare det som kan skrives på CV-en. De blir støttet av familiene sine for å være dyktig, og alt som de gjør har en grunn.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Selv om Junaid Khan har prøvd å jobbe i en stund, bestemte han seg at utdanning er viktig.

~~responsen for sin egen skyld og den mening~~
~~det er viktig å vite om seg og~~

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er hvordan Junaid Khan beskriver
tjueårene.
2. Den perioden i livet som innflyter voksenlivet mest er
tjueårene.
3. På midten av 2000-tallet oppstod begreper som «kuddts» og «twisters»
for å beskrive en ny generasjon av unge mennesker.
4. Økte valgmuligheter betyr økte anmar.
5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, blir det ikke så mye igjen som
man må gjøre i trettiårene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som sørger for tjueåringene.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper er dyktighet dyrket.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret på denne usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de
har for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har gått tilbake til studiene.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille ble en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge ga ut i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes fikk samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handle om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere hadde opplevd
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre hadde gjort var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvann hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale er godt betalt, slik at det er

3017

å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva har livet budt på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten var
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
 å leve om alt dette, hvis hun levde.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuvåringar kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) Mange av dagens tjuvåringar kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.
 (så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så mange av dagens tjuvåringar kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.
 (derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Derfor kan mange av dagens tjuvåringar bli skuffet når de kommer i trettiårene.
 (for) Mange av dagens tjuvåringar kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, for de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
 (av den grunn) Mange De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Av den grunn kan mange av dagens tjuvåringar bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.

Hvilken periode synes du er viktigere enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er store ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

På oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi kommer til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun hevder at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere foretrekker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

- Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner oss helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, naturlige verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Etterpå halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å se maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere slags abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene selv bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer rundt omkring i Oslo, og er allerede på utkikk i nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellom bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Den evige jakten på lykken

Mange jakter på lykken og vil ha et godt liv. Vi eksisterer bare for en stund, og derfor vil vi benytte tida vår så godt vi kan. Av den grunn prøver vi så hardt å finne glede. Men spør vi oss selv hva lykke og glede egentlig betyr? Er glede noe som varer i en stund og forsvinner etterpå, eller er det langvarig? Bli man lykkelig og munter når man får det man har lyst til? Kan man «eie» lykken? Livet er vanskelig nok som det er, og mange har ikke lyst til å gjøre det enda vanskeligere ved å stille så mange spørsmål. Ifølge Erich Fromm og Friedrich Nietzsche bør vi imidlertid stille disse spørsmålene for å finne ut hvordan vi kan oppnå lykken.

I boka «Å ha eller å være», som ble skrevet av Erich Fromm, handler det om menneskenes lyst til å ha eller eie ting, ~~personer~~ ~~med~~ personer og til og med handlinger for å være lykkelig. Fromm mener at man først og fremst bør «være» før man kan bli lykkelig i livet. Med andre ord bør menneskene være bevisst om sin egen eksistens; og oppleve lykken, i stedet for å se den som en gjenstand som skal eies. Ifølge Fromm er menneskene som er orientert i å ha, er overfladiske, og han hevder at slike mennesker aldri kan ta smaken på den ekte lykken. Det er mange interessante synspunkter i boken. En av disse er at vi på mange måter er orientert i å ha, men vi er ikke helt bevisst ^{om} det. For eksempel når vi skriver i kalenderen det som vi skal gjøre neste måned, prøver vi egentlig å eie disse aktivitetene. Fromm synes at denne ~~tenk~~tenkemåten fører til et overfladisk liv hvor jakten på lykken blir en vond sirkel.

Men hvordan kan vi oppnå lykken hvis vi ikke skal jakte på det? Svaret er forskjellig for hver eneste person. En berømt

Do not write
in this space

filosof, nemlig Nietzsche, mener at lykken ikke oppnås før man utfordrer seg til å gjøre det man har tenkt er umulig. Man må oppleve det vanskelige og det stygge, og man må være tøff nok til å gå gjennom alt dette ^{mens man har} kontroll over sin egen vilje. Når man har gjennomgått alt disse utfordringene, blir man selvstendig og glad.

Det er selvfølgelig vanskelig å være helt enig med Nietzsche eller Fromm, men kanskje er de lurt å tenke på deres meninger om lykke. ~~Lykken er kanskje ikke en gjenstand som man kan finne til andre.~~ Kanskje blir man lykkelig når man blir berørt om at lykken ikke er en gjenstand som vises frem, men en opplevelse som føles forskjellig ut for hver menneske.